Le Chabbat de Rabbi Na'hman de Breslev

Etude sur la paracha 'Houqat 5780

☜ זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל ...

(במדבר יט, יד)

Voici la loi, un homme qui mourra dans une tente ... *(nombres 19,14)*

וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרָכוֹת סג:): אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיֶּמֶת אֶלָּא בְּמִי שֶׁמֵּמִית עַצְמוֹ עָלֶיהָ. וְזֶהוּ: כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, ׳בְּאֹהֶל׳ דַּיְקָא, זֶהוּ בְּחִינַת שֶׁמֵּמִית עַצְמוֹ וּמוֹסֵר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁאָר בְּאֹהֶל תּוֹרָה שֶׁהוּא אֹהֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, בִּבְחִינַת (שְׁמוֹת לג): וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן נַעַר לֹא יָמִישׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל.

Nos maitres ont expliqué (berakhot 63-2): la Torah ne subsiste qu'en celui qui se sacrifie pour elle. Voila pourquoi: "… qui mourra dans une tente", "dans une tente précisément, ce qui correspond au fait qu'il se sacrifie et livre son âme, afin de pouvoir rester dans la tente de la Torah, la tente du Tsadik (Juste) authentique, symbolisé par (exode 33): "*et Yéochoua' fils de Noun, son jeune serviteur, ne quittait pas la Tente (d'assignation)*".

וְעַל־כֵּן כָּל הַמְקֹרָבִין לְצַדִּיקֵי אֱמֶת נִקְרָאִים ׳יוֹשְׁבֵי אֹהֶל׳, בִּבְחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה): וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֹהָלִים, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ״ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה סג, י): ׳אָהֳלוֹ שֶׁל שֵׁם וְעֵבֶר׳ שֶׁהָיוּ אָז הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת. וּכְתִיב (תְּהִלִּים קיח): קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים.

Aussi, toutes les personnes proches des Tsadikim authentiques sont-elles dénommées "ceux qui habitent la tente", de l'ordre de (genèse 25): "*et Ya'aqov, était un homme intègre, assis dans les tentes (d'étude)*", et nos maîtres de commenter: "dans la tente de Chèm et Evèr", qui étaient les Justes authentiques de l'époque. Et il est écrit (psaumes 118): "*un chant de joie et de délivrance (retentit) dans les tentes des Tsadikim*".

וְהַכָּתוּב מְבַשֵּׂר, שֶׁלֶּעָתִיד יֵשְׁבוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאָהֳלֵי הַצַּדִּיקֵי אֱמֶת וְיִתְקָרְבוּ אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (הוֹשֵׁעַ יב): עוֹד אוֹשִׁיבְךָ בָּאֳהָלִים כִּימֵי מוֹעֵד, כְּמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשׁ״י שָׁם: כִּימֵי מוֹעֵד הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה יַעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֹהָלִים.

Et l'Ecriture nous révèle que, dans le futur, tout Israël s'assoieront dans les tentes des Tsadikim véritables, et se rapprocheront d'eux, comme il est écrit (Osée 12): "*Je te rétablirai dans tes tentes comme aux jours mémorables*", selon le commentaire de Rachi: "comme aux premiers jours - lorsque Ya'aqov, homme intègre, était assis dans les tentes (d'étude)".

וְזֶהוּ בְּחִינַת: אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֹהֶל, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הָאָדָם, עִקַּר קִיּוּם הַתּוֹרָה, הוּא כְּשֶׁמֵּמִית עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל הָאֹהֶל, הַיְנוּ בִּשְׁבִיל שֶׁיִּתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יוֹשֵׁב אֹהֶל.

Cela correspond à: "*un homme qui mourra dans une tente*", la réparation essentielle de l'homme, le principe d'existence de la Torah, c'est lorsque l'individu se "tue" pour "la Tente", c'est-à-dire pour se rapprocher du Tsadik authentique, ce qui correspond à l'expression "*qui réside sous la tente*".

וְזֶה עִקַּר תִּקּוּן מַעֲשֵׂי פָּרָה אֲדֻמָּה, שֶׁהִיא כְּלָלִיּוּת כָּל הַצִּמְצוּמִים שֶׁהֵם בְּחִינַת תֹּקֶף אַדְמוּמִית הַדִּינִים, וְכָל מַעֲשֶׂיהָ בַּחוּץ, שֶׁעִקַּר תִּקּוּנָהּ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה דַּיְקָא, כִּי כָּל הַפָּרוֹת הָיוּ צְרִיכִים לְקַדֵּשׁ מֵאֵפֶר פָּרָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ.

Et cela représente l'essence-même de la réparation par la vache rousse, qui regroupe tous les *tsimtsoumim* (voilement de la Providence divine), symbolisant les jugements rigoureux. Tout son cérémonial se réalise en extérieur, réparé essentiellement par Moché, puisque toutes les vaches rousses devaient être sanctifiées par la cendre de la vache de Moché notre maître.

חוקת

כִּי מַעֲשֵׂה הַפָּרָה, שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיךְ הַשֵּׂכֶל הַגָּדוֹל הֶעָמֹק, לְטַהֵר מִטֻּמְאַת מֵת, דְּהַיְנוּ לְטַהֵר אוֹתָן שֶׁנָּפְלוּ בְּיוֹתֵר לִבְחִינַת סִטְרָא דְּמוֹתָא, זֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי גֹּדֶל כֹּחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לְטַהֵר הַנּוֹפְלִים מְאֹד כְּשֶׁאוֹחֲזִים עַצְמָן בּוֹ בֶּאֱמֶת בְּמְסִירַת נֶפֶשׁ, וּלְהַכְנִיס גַּם בָּהֶם הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, שֶׁזֶּה עִקַּר תִּקּוּנָתָם וְתִקּוּנָם. (ליקוטי הלכות – הלכות בשר בחלב ה׳, אות כ״ה)

Car le précepte de la vache (rousse), qui consiste à attirer une compréhension élevée et profonde, pour en fait purifier de l'impureté du mort, c'est-à-dire purifier ceux qui ont chuté à ce point dans le mal, cela n'est possible qu'avec la force puissante de Moché, le Tsadik grand et élevé, capable de purifier ceux qui tombent s'ils s'attachent réellement à lui, au sacrifice de leur existence, ce Tsadik introduit en eux une perception de D.ieu, base de leur espoir et de leur réparation.

(tiré du Likoutey Halakhot – bassar be'halav 5,25)

☜ וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם ... *(במדבר כ, ו)*

Ils tombèrent sur leurs faces... *(nombres 20,6)*

שֶׁהַצַּדִּיקִים מַפִּילִין עַצְמָן וּמְכַסִּין וּמַעְלִימִין וּמְסַלְּקִין פְּנֵיהֶם שֶׁהוּא חָכְמָתָן וּמוֹרִידִין עַצְמָן בְּכַוָּנָה אֶל מְקוֹמוֹת הַנְּמוּכִים וְהָרְחוֹקִים מֵהַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, בִּכְדֵי לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם נִיצוֹצוֹת וּנְפָשׁוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁנָּפְלוּ לְשָׁם, בִּבְחִינַת יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה.

Car les justes se jettent de leur hauteur, ils cachent et dissimulent leur face – expression de leur sagesse, et descendent intentionnellement vers des endroits bas et éloignés de la sainteté, afin d'en remonter les étincelles et les âmes pures qui y ont chutées, symbolisant ainsi: "descendre pour remonter plus haut".

וּבְעִנְיַן עֲלִיַּת הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנָּפְלוּ יֵשׁ כַּמָּה בְּחִינוֹת, כִּי יֵשׁ נִשְׁמוֹת הַמֵּתִים שֶׁנָּפְלוּ לְשָׁם מִכַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים שֶׁאֵין לָהֶם תִּקּוּן, כִּי אִם עַל־יְדֵי צַדִּיקִים כָּאֵלּוּ.

Or, concernant cette élévation des âmes qui sont tombées, il existe différentes notions, on distingue les âmes des défunts qui se morfondent depuis de nombreuses années, et qui n'obtiendront leur réparation que par l'intervention des Tsadikim d'envergure.

אַךְ הָעִקָּר לְבָרֵר וּלְהַעֲלוֹת נַפְשׁוֹת הַחַיִּים עֲדַיִן בָּעוֹלָם הַזֶּה, הֵינוּ שֶׁעַל־יְדֵי יְרִידַת הַצַּדִּיקִים לִמְקוֹמוֹת כָּאֵלּוּ, הֵם מַכְנִיסִים הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה גַּם לְהַיְרוּדִים וְהַנְּפוּלִים מְאֹד עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם וְתַאֲוֹתֵיהֶם, וּמְחַזְּקִים וּמְעוֹרְרִים אוֹתָם שֶׁאֵיךְ שֶׁהֵם וּבְמָקוֹם שֶׁהֵם, אַף עַל פִּי כֵן עֲדַיִן יְחַפְּשׂוּ וִיבַקְּשׂוּ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּבְחִינַת אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, עַד שֶׁגַּם הֵם יַעֲלוּ בִּבְחִינַת יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה.

Cependant, l'essentiel consiste à purifier et élever l'âme de ceux qui vivent encore en ce monde, c'est-à-dire qu'en s'abaissant en de tels endroits, les Tsadikim parviennent à introduire des sentiments de repentir même en ceux qui sont tombés si bas à cause de leurs actions et passions condamnables, ils les renforcent et les éveillent, les persuadant que là où ils en sont, ils peuvent encore chercher et quémander après D.ieu béni-soit-Il, de l'ordre de: "Où se trouve l'endroit de Sa Gloire?", au point de pouvoir remonter eux aussi, jusqu'à la notion de "La chute a pour but l'élévation".

וְזֶה בְּחִינַת נְפִילַת אַפַּיִם, בְּחִינַת יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה שֶׁל הַצַּדִּיקִים. (הלכות נפילת אפים וקדשה דסידרא – הלכה ו', אותיות ב' ג' ז'. וגם עיין אוצר הראה – תפילה, אות ל"ט)

Et concernant les Tsadikim, cela représente "tomber sur sa face", "la chute pour l'élévation".

(tiré du Likoutey halakhot – néfilat apayim ou-kedoucha dessidra 6, 2.3.7)

☜ וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע ... (במדבר כ, יא)

Il frappa le rocher ... *(nombres 20,11)*

וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זַ"ל (תִּקּוּנֵי זֹהַר תִּקּוּן כא דף מג.): אִלְמָלֵא לֹא הִכָּה מֹשֶׁה בַּצּוּר לֹא הָיוּ טַרְחֵי רַבָּנָן בִּשְׁמַעְתְּתָא וְכוּ', כַּמּוּבָא (בְּסִימָן יב הַנַּ"ל אות ד).

C'est ce que nos maîtres ont enseigné: si Moché n'avait pas frappé le rocher, il n'y aurait pas eu de difficulté dans la compréhension de l'étude de nos Maîtres".

כִּי הַצּוּר הוּא בְּחִינַת תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, כַּמּוּבָא. וְהַכָּאַת מֹשֶׁה בַּצּוּר זֶה בְּחִינַת שְׁמֹאלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַכָּאָה, בְּחִינַת דִּינִים וּגְבוּרוֹת כַּיָּדוּעַ,

Car le rocher symbolise ici la Torah orale. Et les coups de Moché sur le rocher correspondent à la gauche, au heurt, à la rigueur des jugements,

וּמֵחֲמַת שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה מַכְרָח לִפֹּל לִבְחִינַת שְׁמֹאלָה בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה שֶׁהוּא בְּחִינַת לְהַשְׁקוֹת הָעֵדָה וּבְעִירָם לְהַמְשִׁיךְ לָהֶם פַּרְנָסָה וּמֵחֲמַת שֶׁדּוֹרוֹ עֹרְעֵרוּ עָלָיו אָז עַל יָדָם בָּא לִידֵי טָעוּת וְהִכָּה אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פְּעָמַיִם, דְּהַיְנוּ שֶׁהִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר בְּחִינַת שְׁמֹאלָה,

Et étant donné que Moché notre maître était contraint de "s'abaisser" vers la gauche, procurant ainsi la parnassa de l'assemblée, leur donner à boire et à leur bétail, pour la subsistance; cependant, sa génération le soupçonna et, par leur faute, Moché tomba dans l'erreur et frappa deux fois le rocher de son bâton, c'est ainsi que le côté gauche se renforça au plus haut point,

כִּי ה' יִתְבָּרַךְ אָמַר לוֹ: וְדִבַּרְתֶּם אֶל הַסֶּלַע, כִּי לֹא הָיָה צָרִיךְ לְעוֹרֵר בְּחִינַת שְׁמֹאלָה חַס וְשָׁלוֹם בְּעֶבְדָּא מַמָּשׁ, רַק לְדַבֵּר בְּנַחַת אֶל הַסֶּלַע, שֶׁהוּא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה,

Or, l'Eternel l'avait prévenu: "Vous parlerez au rocher"; le Tsadik n'avait nul besoin d'éveiller par son action la notion de gauche (jugement), à D.ieu ne plaise. Simplement, il devait parler, tranquillement, au rocher, qui "symbolise" la notion de Torah orale,

וְאַף־עַל־פִּי שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ מַיִם וְשֶׁפַע שֶׁל פַּרְנָסָה זֶה הָיָה נִמְשָׁךְ עַל־יְדֵי בְּחִינַת שְׁמֹאלָה דַּק מִן הַדַּק.

Et bien qu'il faille alors attirer l'eau et l'abondance, cela se serait réaliser en passant par la gauche, mais doucement, sans heurt.

וּמֵחֲמַת שֶׁמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה קָדוֹשׁ בְּתַכְלִית הַקְּדֻשָּׁה וְכָל כַּוָּנָתוֹ הָיָה לְשֵׁם ה' לְבַד, עַל־כֵּן סָבַר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם אֹפֶן לִפֹּל לִבְחִינַת שְׁמֹאלָה בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה כִּי אִם עַל־יְדֵי הַכָּאָה מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁהָיָה בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹן שֶׁצִּוָּהוּ ה' יִתְבָּרַךְ: וְהִכִּיתָ בַּצּוּר וְכוּ'.

Mais comme Moché notre maître était saint à l'extrême, et toute son intention n'était qu'au nom du Ciel; aussi pensa-t-il qu'il lui était impossible et en aucune façon, de baisser vers la gauche afin d'attirer la parnassa, mais uniquement en frappant concrètement (le rocher), comme la première fois, lorsqu'alors D.ieu lui avait ordonné: "Et tu frapperas le rocher" etc.

וּבֶאֱמֶת לֹא כָּךְ הָיָה רְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ עַכְשָׁו, כִּי אַדְּרַבָּה, בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹן, הֵינוּ בִּתְחִלַּת הִתְגַּלּוּת הַתּוֹרָה הָיָה בֶּאֱמֶת הַהֶכְרֵחַ לְהַכּוֹת בַּצּוּר כְּדֵי לְעוֹרֵר בְּחִינַת הַכָּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמֹאלָה כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ מַיִם לָעֵדָה, דְּהַיְנוּ פַּרְנָסָה,

Mais en réalité, cette fois-ci, là n'était pas la volonté divine, au contraire: la premiè fois, au commencement du dévoilement de la Torah, il fallait effectivement "frapper" le rocher, pour éveiller la notion de "heurt", de "gauche", pour procurer l'eau à l'assemblée, c'est-à-dire leur subsistance,

אֲבָל אַחַר כָּךְ שֶׁכְּבָר נִתְעוֹרֵר בְּחִינַת שְׁמֹאלָה כְּשֶׁצְּרִיכִין לְפַרְנָסָה צְרִיכִין דַּיְקָא לְהַמְתִּיק בְּחִינַת שְׁמֹאלָה וּלְאַכְלְלָא שְׁמָאלָא בִּימִינָא וְאָז דַּיְקָא מַמְשִׁיכִין פַּרְנָסָה.

Par-contre ensuite, lorsque la notion de gauche est désormais eveillée et attire la parnassa, il convient alors précisément d'adoucir le côté "gauche" (jugement), en l'incluant en la "droite" (miséricorde), c'est cela-même qui attire la parnassa.

וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי הַכָּאַת מֹשֶׁה בַּצּוּר נִמְשָׁכִין כָּל הַקַּשְׁיוֹת וְהַחֲמִרוֹת שֶׁבַּהֲלָכָה, כִּי כֻּלָּם נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת הַשְּׁגִיאָה שֶׁל הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת הַכָּאַת מֹשֶׁה בַּצּוּר, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמֹאלָה שֶׁמַּכְרָח הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה לִפֹּל לְשֵׁם בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה. (לקוטי הלכות – הלכות תלמוד תורה ג', אות ג')

Voila pourquoi, en réaction aux coups de Moché sur le rocher, s'épanchèrent toutes les incompréhensions et sévérités de la Halakha (Lois pratiques édictées par nos Sages), toutes proviennent de *l'erreur du Tsadik*, Moché ayant frappé (forcé) le rocher, au lieu de lui parler ...

(tiré du Likoutey halakhot – Talmud Torah 3,3)